

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 1934). Powyższy akt został zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2017 r., poz. 2183).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
 - e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;
 - f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

W związku z powyższym, na podstawie dokumentacji do planu zadań ochronnych oraz danych literaturowychⁱ dla poszczególnych przedmiotów ochrony doprecyzowano zapisy celów działań ochronnych:

1. A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 2 śpiewających samców, z docelowym wzrostem liczebności poprzez:

- 1) utrzymanie lokalnej populacji lęgowej z docelowym wzrostem liczebności;
- 2) odtworzenie i utrzymanie dawnych siedlisk gatunku, głównie na Międzyodrze;
- 3) oraz ograniczenie czynników wpływających na zmniejszenie populacji gatunku tj. braku odpowiedniego poziomu wody w okresie lęgowym, zarastanie siedlisk przez sukcesję wtórną łozy i trzciny,

a także, utrzymanie stabilnej powierzchni aktualnych i potencjalnych siedlisk gatunku tj. otwartych torfowisk kępiastych, jak i ze słabo zaznaczonymi kępami, podmokłych, rozległych łąk oraz rozlewisk z dominującymi turzycami o wysokości 70-80 cm (maksymalnie do 100-120 cm), obfitą warstwą mchów, przymieszką położonych zaschłych turzyc o poziomie wody nie większym niż 10-15 cm nad poziomem gruntu, z rozproszonymi małymi krzewami, rzadką trziną lub wyższymi roślinami zielnymi. na poziomie ok. 795 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów, utrzymanie i odtwarzanie historycznych siedlisk gatunku głównie na Międzyodrze i poprawa stanu siedlisk poprzez działania mające na celu zwiększenie/utrzymanie odpowiedniego poziomu wody w okresie lęgów i przeciwdziałanie degradacji siedliska poprzez sukcesję wtórną łozy i trzciny.

Według dokumentacji do PZO (Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oddz. w Gorzowie Wlkp. 2012), oraz obowiązującego SDF stan populacji gatunku określono na 2-4 os. Dane z własne RDOŚ w Szczecinie wskazują na obecność w obszarze 0-2 śpiewających samców, w zależności od warunków wodnych panujących na obszarze jej występowania w danym roku. Ostatnie znane stanowisko w obszarze znajduje się w okolicy Krajnika. Potencjalne siedliska znajdują się na obszarze łąk pomiędzy Krajnikiem, a Marwicami a także na Międzyodrze. Wskaźniki siedliska wyznaczono na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Powierzchnię oszacowano na podstawie dokumentacji do PZO. Stan siedliska zgodnie z dokumentacją do PZO: U2 - ocena obniżona z uwagi na brak odpowiedniego poziomu wody w okresie lęgów i degradację siedliska, tj. zalewanych łąk na Międzyodrze - poprzez sukcesję wtórną łozy i trzciny (990).

2. A229 zimorodek *Podiceps cristatus*

Przyjęto utrzymanie stanu populacji rozrodczej na poziomie min. 40 par, utrzymanie powierzchni nieuregulowane dolin rzek i większych strumieni, z urwistymi brzegami, płynące w otoczeniu lasów lub z zadrzewionymi/zakrzewionymi brzegami, a także obrzeża wód stojących, głównie stawów i jezior z czystą i przejrzystą, płytką wodą, wolnym przepływem, i skarpami w bezpośrednim sąsiedztwie wody, na powierzchni minimum 80 km cieków, a także poprawę ich jakości z U1 na FV (tj. osiągnięcie stanu: łączna długość skarpi brzegowych o wysokości min. 1,5 m ponad średni stan wody wczesnoletniej min. 70 m, zadrzewienie brzegów na długości min. 60% odcinka, obecność w korycie cieku grubego rumoszu drzewnego i/lub obecność gałęzi zwieszających się nad lustrem wody, ograniczone wykorzystanie rekreacyjne w sezonie lęgowym) poprzez utrzymanie zadrzewień przy ciekach i istniejących stromych skarpi wzdłuż brzegów rzek.

Według dokumentacji do PZO (Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oddz. w Gorzowie Wlkp. 2012), oraz obowiązującego SDF stan populacji gatunku określono na 40 – 60 par. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono na U1. Opis, wielkość i wskaźniki stanu siedlisk określono na podstawie Materiałów do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2015).

3. A054 rożeniec *Anas acuta*:

Przyjęto utrzymanie stanu populacji migrującej na poziomie min. 50 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy uwzględnieniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na łęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni dolin rzecznych, stawów i jezior na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 50 os. dla migracji wiosennej: 8600 os., natomiast aktualnie obowiązujący SDF wskazuje 8500 os. Zgodnie z Biuletynem Monitoringu Przyrody Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013–2018, populacja w latach 2013 – 2018 szacowana była na 10 - 70 osobników, trend określono jako fluktuujący, w związku z czym utrzymanie liczebności 8500 os. jest niemożliwe, w związku ze spadkiem populacji krajowej. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

4. A052 cyraneczka *Anas crecca*:

Dla populacji rozrodczej przyjęto utrzymanie stanu populacji rozrodczej na poziomie min. 3 par, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie stabilnej powierzchni oczek wodnych, stawów, lagun, wolnoprzepływających cieków, szczególnie w dolinach niewielkich śródlęśnych rzek, o brzegach gęsto zarośniętych roślinnością (także lasem) w niepogorszonej formie (U1) na powierzchni minimum 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje 3 - 5 par. Dokumentacja do PZO nie wskazuje wielkości populacji łęgowej, ani powierzchni i stanu siedlisk. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje łęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 1 parę. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na U1. Za minimum do utrzymania populacji w łęgowej uznano siedliska na Międzyodrzu i obszarów starorzeczy w okolicy Starej Rudnicy. Ocenę stanu siedlisk obniżono do U1 z uwagi na ewentualne oddziaływanie w postaci drapieżnictwa i zaniku preferowanych siedlisk.

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji migrującej na poziomie ok. 1000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w nie pogorszonym stanie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku w okresie migracji tj. terenów otwartych, w zalewowych dolinach rzek oraz stref roślinności brzegowej zalewów, dużych powierzchni otwartych wód z nasłonecznionymi brzegami, oraz żerowisk w postaci płytkich (kilkucentymetrowej głębokości) wód obfitujących w nasiona, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje 1160 - 2140 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 1160 os. dla migracji wiosennej: 2140 os. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje liczebności dla migracji jesiennej: 150 os. dla migracji wiosennej: 350 os. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje liczebności dla migracji jesiennej: 200 os. dla migracji wiosennej: 1200 os. Poza naturalnymi wahaniami liczebności związanymi z poszczególnymi sezonami, główną przyczyną bardzo niskiej liczebności cyraneczki był ekstremalnie suchy okres wiosenny w dolinie Odry (najsuchsza wiosna od kilkudziesięciu lat), powodujący minimalną wielkość preferowanych przez gatunek siedlisk (zalewowe łąki nadrzeczne). Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: FV. Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021).

5. A050 świstun *Anas penelope*

Założono utrzymanie stanu populacji migrującej na poziomie ok. 800-12000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w nie pogorszonym stanie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. różnego typu śródlądowych zbiorników wodnych, a także ujść rzek na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 840 os., dla migracji wiosennej: 12500 os. SDF wskazuje 840 - 12400 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących

powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

6. A053 krzyżówka *Anas platyrhynchos*:

Dla populacji migrującej założono utrzymanie stanu populacji migrującej na poziomie ok. 10000 – 17000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. dużych płytkich zbiorników wodnych, stawów, rzek oraz płytkich (do 1 m głębokości) zatok morskich o silnie rozwiniętej linii brzegowej z zatokami i wyspami, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie 17300 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 10000 os. dla migracji wiosennej: 17300 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 10000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy uwzględnieniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowania tj. dużych płytkich zbiorników wodnych, stawów, rzek oraz płytkich (do 1 m głębokości) zatok morskich o silnie rozwiniętej linii brzegowej z zatokami i wyspami, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie 10000 - 10500 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje maksymalnie 10500 os. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji w lęgowej uznano siedliska na Międzyodrze i obszarów starorzeczy w okolicy Starej Rudnicy.

Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk zarówno w okresie migracji jak i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

7. A051 krakwa *Anas strepera*:

Dla populacji rozrodczej założono utrzymanie populacji na poziomie min. 150 par, z uwzględnieniem działań polegających na ograniczeniu śmiertelności związanej w szczególności z drapieżnictwem (w tym obcych gatunków: norka amerykańska, szop pracz), a także utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska gatunku, tj. wód śródlądowych lub słonawych, zwykle płytkich, z bujną roślinnością wodną, stawów hodowlanych, jezior eutroficznych, zalewowych dolin rzecznych ze starorzeczami, podmokłych łąk z bagienkami, na powierzchni minimum 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów i poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez:

1) ograniczenie śmiertelności (np. drapieżnictwo);

2) podjęcie działań zmierzających do odtworzenia wybranych dawnych użytków zielonych na Międzyodrze.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację rozrodczą na poziomie 150 - 190 par. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako niewłaściwy U1 – ocenę obniżono z uwagi na ewentualne oddziaływanie w postaci drapieżnictwa i zaniku preferowanych siedlisk w postaci użytków zielonych na Międzyodrze. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji lęgowej uznano siedliska na Międzyodrze i obszarów starorzecza w okolicy Starej Rudnicy. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004).

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 500-1000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji, tj. stawów hodowlanych, jezior eutroficznych, rzek i zalewowych dolin rzecznych, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 500 – 1000 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 1000 os. dla migracji wiosennej: 500 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

8. A041 gęś białoczelna *Anser albifrons*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 30000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji, tj. głównie rozległych terenów podmokłych, pól uprawnych i łąk położonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 32500 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 31000 os. dla migracji wiosennej: 32500 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 3000 - 4000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowania, tj. głównie

rozległych terenów podmokłych, pól uprawnych i łąk położonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację zimującą na poziomie: 3000 - 4200 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje maksymalnie 4200 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO dla gęsi zbożowej (o identycznych wymaganiach siedliskowych).

9. A041 gęgawa *Anser anser*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie 4000 - 6500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku w okresie migracji, tj. słodkowodnych akwenów położonych w pobliżu żerowisk, zwykle obszernych szuwarów na starorzeczach i naturalnych eutroficznych i dystroficznych jeziorach, stawach i stawach hodowlanych, ujściach rzek, jeziorach przybrzeżnych i zalewach, zbiornikach zaporowych, torfiankach oraz brzegach rzek i kanałów, oraz żerowisk w postaci łąk, pól z oziminą, ściernisk i pastwisk, a także zarośli sitowca nadmorskiego, na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 4300 - 6500 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 6500 os. dla migracji wiosennej: 4300 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 800 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w niepogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku w okresie migracji, tj. słodkowodnych akwenów położonych w pobliżu żerowisk, zwykle obszernych szuwarów na starorzeczach i naturalnych eutroficznych i dystroficznych jeziorach, stawach i stawach hodowlanych, ujściach rzek, jeziorach przybrzeżnych i zalewach, zbiornikach zaporowych, torfiankach oraz brzegach rzek i kanałów, oraz żerowisk w postaci łąk, pól z oziminą, ściernisk i pastwisk, a także zarośli sitowca nadmorskiego, na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 800 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO dla gęsi zbożowej (o identycznych wymaganiach siedliskowych).

10. A041 gęś zbożowa *Anser albifrons*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 9000 - 25000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania, tj. pól uprawnych i łąk położonych w sąsiedztwie mokradeł w nie pogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem procesów naturalnych.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 9000 - 25400 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 25400 os. dla migracji wiosennej: 9000 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 37000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania, tj. pól uprawnych i łąk położonych w sąsiedztwie mokradeł w nie pogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 11000 ha z uwzględnieniem procesów naturalnych.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 37800 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO (1235,91 dla gęsi zbożowej oraz 10377,25 ha powierzchni siedlisk dla ptaków wodno-błotnych).

11. A222 uszatka błotna *Asio flammeus*:

Jako cel przyjęto utrzymanie populacji na poziomie 0-1 os., kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej gatunku oraz utrzymanie powierzchni potencjalnych siedlisk, w postaci otwartych i rozległych torfowisk niskich i przejściowych porośniętych szuwarami turzycowymi w dolinach rzek lub w sąsiedztwie jezior oraz terenów łąkowych z lokalnymi zabagnieniami porośniętymi roślinnością szuwarową z obecnymi nielicznymi pojedynczymi drzewami lub kępami zakrzewień służącymi jako miejsca odpoczynku i czatownie. Aktualny SDF wskazuje 1 os.. Dokumentacja do PZO nie wskazuje wielkości populacji lęgowej, ani powierzchni i stanu siedlisk. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 0 os., a gatunek uznaje za wymarły w ostoi, na skutek zmian klimatycznych i wycofywania się gatunków północnych z południowego zasięgu występowania. jednakże za zasadne wskazuje utrzymanie w ostoi potencjalnych siedlisk w celu umożliwienia ewentualnego powrotu gatunku. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na U1. Opis

siedliska zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015).

12. A059 głowienka *Aythya ferrina*:

Dla populacji rozrodczej założono trzymanie populacji na poziomie 5 – 10 par, z uwzględnieniem działań polegających na ograniczeniu śmiertelności (np. przyłów w sieci rybackie, drapieżnictwo), a także utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska gatunku, tj. rozległych kompleksów stawów, płytkich eutroficznych jezior z szerokim pasem roślinności wynurzanej, najchętniej w otoczeniu terenów otwartych, rozległych terenów zalewowych z długo utrzymującym się wysokim poziomem wody w dolinach większych rzek, na powierzchni minimum 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów, a także poprawę stanu zachowania siedlisk gatunku z U1 na FV poprzez:

- 1) ograniczenie śmiertelności (np. przyłów w sieci rybackie, drapieżnictwo);
- 2) utrzymanie siedlisk gatunku.

Aktualny SDF wskazuje populację rozrodczą na poziomie 5 - 10 par. Dokumentacja do PZO nie wykazuje populacji lęgowej. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako niewłaściwy U1 – ocena obniżona z uwagi na możliwość zanikania siedlisk gatunku i śmiertelność ptaków w wyniku drapieżnictwa i przyłowu w sieci. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji w lęgowej uznano siedliska na Międzyodrze i obszarów starorzecza w okolicy Starej Rudnicy. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004).

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 5000 os., a także ograniczenie śmiertelności (np. przyłów w sieci rybackie, drapieżnictwo), z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w nie pogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji, tj. większych, niezbyt głębokich obszarów wodnych w nie pogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 5700 - 7500 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 5700 os. dla migracji wiosennej: 7500 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 2000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w nie pogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji, tj. większych, niezbyt głębokich

obszarów wodnych w niepogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację zimującą na poziomie: 2230 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

13. A061 czernica *Aythya fuligula*:

Dla populacji rozrodzkiej założono utrzymanie populacji na poziomie 20 – 40 par, a także utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska gatunku, tj. wód śródlądowych, stawów hodowlanych i jezior, zwłaszcza z wyspami zasiedlonymi przez mewy, a także wysp położonych w nurcie rzek o naturalnym korycie, stawów pokopalnianych, osadników itp. w niepogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację rozrodczą na poziomie 20 - 40 par. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji lęgowej uznano siedliska na Międzyodrze i obszarów starorzecz w okolicy Starej Rudnicy. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004).

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 16000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie stabilnej powierzchni dogodnych żerowisk oraz miejsc odpoczynku tj. wód śródlądowych różnego typu na obecnym poziomie (FV) min. 7800 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 10700 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 16200 os. dla migracji wiosennej: 43300 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 10000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych po za obszarach Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie w nie pogorszonej formie (FV) stabilnej powierzchni miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji, tj. wód śródlądowych różnego typu w nie pogorszonej formie (FV) na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację zimującą na poziomie: 43300 os. Dokumentacja do PZO wskazuje 10700 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). W związku z brakiem danych dotyczących powierzchni siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła (ECO-EXPERT, 2021), które zajmują zbliżone siedliska w tym okresie.

14. A062 ogorzałka *Aythya marila*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1800- 4100 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych po za obszarach Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, na powierzchni ok. 4400 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 1850 - 4100 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 4100 os. dla migracji wiosennej: 1850 os. Populacja krajowa w latach 2013 – 2018 szacowana była na 1700 - 37500 osobników, (zgodnie z Biuletynem Monitoringu Przyrody Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013–2018). Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji określono jako niewłaściwy (U1), jednakże na podstawie danych dotyczących stanu zachowania siedlisk wykorzystywanych w okresie migracji dla innych gatunków kaczek o identycznych, lub zbliżonych wymaganiach siedliskowych przyjęto ocenę właściwą (FV) - tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Powierzchnię siedlisk w okresie migracji oszacowano ją na podstawie dokumentacji do PZO.

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 800 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych po za obszarach Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, na powierzchni ok. 4400 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację zimującą na poziomie: 800 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie zimowania określono jako niewłaściwy (U1), jednakże na podstawie danych dotyczących stanu zachowania siedlisk wykorzystywanych

w okresie migracji dla innych gatunków kaczek o identycznych, lub zbliżonych wymaganiach siedliskowych przyjęto ocenę właściwą (FV) - wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Powierzchnię siedlisk w okresie zimowania oszacowano na podstawie dokumentacji do PZO.

15. A021 bąk *Botaurus stellaris*:

Założono utrzymanie populacji rozrodzkiej na poziomie min. 39 odżywiających się samców, oraz poprawę stanu zachowania siedliska gatunku z U1 na FV, tj. osiągnięcie stanu w którym niepofragmentowane, zwarte płaty terenów podmokłych (bagienna dolina rzeczna, jezioro eutroficzne lub jego fragment z roślinnością wynurzona, stawy rybne z ekstensywną gospodarką hodowlaną optymalnie z długą i rozbudowaną linią styku szuwar-lustro itp.), wyłączonych spod presji rekreacyjnej i zabudowy, zajmujących obszar powyżej 15 ha, z udziałem roślinności wynurzonej <15%, optymalnie >30% gęstej i wysokiej roślinności szuwarowej (szuwar trzcinowy, pałkowy, oczeretowy, kłociowy, skrzypowy itp.), z umiarkowanymi fluktuacjami (poniżej 20 cm) lustra wody strefie fitolitoralu, bądź też stałym lustrem wody (fluktuacje poniżej 10 cm), o głębokości w szuwarze kształtującej się na poziomie 20–90 cm i posiadającej odpowiednie właściwości fizykochemiczne (dobra przejrzystość — powyżej 40 cm — mierzona metodą krążka Secciego, pH obojętne lub lekko zasadowe itp.), sprzyjające rozwojowi zróżnicowanej i licznej fauny wodnej (bezkęgowce, małe ryby, płazy), na łącznej powierzchni minimum 2000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 39 par. Dokumentacja do PZO wskazuje 39 odżywiających się samców. Powierzchnia siedlisk oszacowana na podstawie średniej wielkości rewirów (na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny, Chylarecki i in., 2015), która wynosi około 52 ha, w związku z czym minimalna powierzchnia potrzebna do utrzymania średniej wielkości terytoriów dla 39 samców wynosi około 2028 ha. Ocena i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013).

16. A215 puchacz *Bubo bubo*:

Założono utrzymanie populacji rozrodzkiej na poziomie min. 1 pary, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodzkiej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie siedlisk lęgowych tj. trudno dostępnych drzewostanów w wieku co najmniej 50 lat (preferowane 80 lat - olsza, brzoza, lub 100 lat - inne gatunki drzew), o powierzchni co najmniej 25 ha (preferowane 50–100 ha) na siedliskach: olsu, łęgu, buczyny, lasów lub borów mieszanych o zróżnicowanej strukturze wiekowej i przestrzennej, z gniazdami ptaków szponiastych lub bociana czarnego, z miejscami trudno dostępnymi (zalanymi wodą, o stromych stokach), z obecnością wykrotów, karp, na powierzchni minimum 1000 ha oraz położonych w ich otoczeniu (do 800 m) siedlisk żerowiskowych tj. rozległych terenów otwartych: zbiorników wodnych, dolin rzecznych, bagien, torfowisk, wilgotnych łąk, polan górskich, gołoborzy na powierzchni min. 3500 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów, a także poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez zapewnienie trwałej dostępności miejsc lęgowych w ostoi, ochronę siedlisk lęgowych i żerowiskowych położonych na trwałych użytkach zielonych, zapewnienie ochrony i spokoju w miejscach rozrodu, ograniczenie negatywnego wpływu linii energetycznych oraz ewentualnego wpływu istniejących lub planowanych farm wiatrowych.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację lęgową na poziomie: 2-3 par. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje 1 parę i określa stan siedlisk: U1. Ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia żerowisk oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO: 3516,93 ha. Minimalna powierzchnia lęgów oszacowana na podstawie ilości par stwierdzonych w obszarze i wymagań terytorialnych gatunku (Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, Zawadzka i in., 2013).

17. A067 gągoł *Bucephala clangula*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 500 - 4000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, tj. zalewów, jezior i większych rzek na powierzchni 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 3250 – 3400 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 3250 os. dla migracji wiosennej: 3400 os. Ekspertyzy przyrodnicze na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje liczebności dla migracji jesiennej: ok. 4000 os. dla migracji wiosennej: 500 os., natomiast Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje liczebności dla migracji wiosennej: 2100 os. Zgodnie z ww. ekspertyzami stan siedlisk w okresie migracji określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021).

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1800 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc

wypoczynku i żerowania, tj. zalewów, jezior i większych rzek na powierzchni 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację zimującą na poziomie: 1830 os. Ekspertyzy przyrodnicze na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I i II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A067 gągoł *Bucephala clangula*, - pop. zimująca (ECO-EXPERT, 2020) wskazują: 2200 – 3500 os.

Zgodnie z ww. ekspertyzami stan siedlisk w okresie migracji określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyz przyrodniczych na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I i II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021).

18. A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*:

Dla populacji rozrodczej założono utrzymanie populacji na poziomie 120 par, a także utrzymanie powierzchni dostępnych siedlisk gatunku tj. obszarów z ciekami i zbiornikami wodnymi pokrytymi pływającymi kożuchami roślinności wodnej, z łanami roślin wyrastających z głębszej wody (np. grązel żółty, grzybienie, osoka aloesowata, grzybieńczyk wodny, rdesty, kotewka), jak również na opuszczonych gniazd perkozów na pow. 9500 ha oraz poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez dbanie o stabilność warunków w biotopach łęgowych, utrzymanie odpowiednich siedlisk łęgowych, ograniczenie czynników wpływających na zmniejszenie populacji gatunku.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację rozrodczą na poziomie 120 par. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk określono jako niewłaściwy (U1), - ocena obniżona z uwagi na następujące czynniki: drapieżnictwo norki amerykańskiej i innych drapieżników naziemnych, penetracja wysp, zmiany siedliskowe na Międzyodrze – wypływanie się kanałów, ruch łodzi z silnikami spalinowymi na Międzyodrze. Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO. Opis siedlisk na podstawie Monitoringu ptaków łęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015).

19. A030 bocian czarny *Ciconia nigra*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 6 par oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk tj. zwartych, rozległych, starych lasów liściastych i mieszanych w płatach o powierzchni ponad 50 ha (preferowane powyżej 100 ha), w wieku powyżej 70 lat (preferowane powyżej 80 lat), z co najmniej jednym ocienionym drzewem liściastym (dąb, buk, olcha) lub drzewami iglastymi o rozłożystych koronach (sosna, jodła) przypadającymi na 1 ha: w wieku powyżej 90 lat (preferowane powyżej 100 lat) i pierśnicy powyżej 60 cm (optymalnie powyżej 80 cm), ze śródleśnymi wilgotnymi polanami w pobliżu tj. do 2 km obfitujących w pokarm rzek, strumieni, stawów rybnych, starorzeczy, oczek wodnych, podmokłych łąk, bagien i rozlewisk, na powierzchni ok. 4500 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację lęgową na poziomie: 6 par. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV). Ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania

siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Zgodnie z ww. podręcznikiem średnia wielkość arealu lęgowego dla tego gatunku wynosi 1500 ha, w związku z powyższym przyjęto, że minimum do utrzymania populacji obszaru wynosi 9000 ha.

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 32 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, tj. obfitujących w pokarm doliny rzek, strumieni, stawów rybnych, starorzeczy, oczek wodnych, podmokłych łąk, pastwisk, bagien i rozlewisk, na powierzchni 4500 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację migrującą na poziomie: 32 os. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV) tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych; brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

20. A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie ok. 65 par oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk tj. pasów trzcinowisk i szuwarów o szerokości powyżej 10 m (optymalnie powyżej 30 m), wokół zbiorników wodnych o wielkości powyżej 10 ha (optymalnie powyżej 100 ha) oraz torfowisk niskich i przejściowych i podmokłych łąk o powierzchni ponad 50 ha (optymalnie powyżej 100 ha), porośniętych roślinnością zielną z nielicznymi kępami krzewiastych wierzb graniczące z terenami otwartymi z mozaiką łąk i pól, o zabudowie < 20% powierzchni, i lesistości poniżej 20-40%, na powierzchni całkowitej min. 1300 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 65-75 os. Dokumentacja do PZO wskazuje 65-75 par, stan siedlisk właściwy (FV). Powierzchnię siedlisk, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013).

21. A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*:

Założono utrzymanie dotychczasowej populacji rozrodczej na poziomie ok. 1-2 par, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej oraz zagrożeń, oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie siedlisk gatunku, tj. terenów otwartych, od podmokłych łąk po suche uprawy rolne, dolin rzecznych i mokradeł, z kompleksami roślinności szuwarowej z wysokimi turzycami na powierzchni min. 2400 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie przynajmniej U1 (obszar o powierzchni 1200 ha przypadających na jedną parę, obejmujący siedlisko lęgowe oraz żerowiska: uproszczony krajobraz, obecność monokultur np. zbóż. Udział trwałych użytków zielonych 5–10%). Optymalnie obszar o powierzchni 1200 ha

przypadających na jedną parę (koło o promieniu 2 km od miejsca gniazdowania) obejmujący siedlisko lęgowe oraz żerowiska: otwarty krajobraz z mozaiką siedlisk ekstensywnie użytkowanych rolniczo i obecnością nieużytków, miedz i ugorów z udziałem trwałych użytków zielonych rzędu $\geq 20\%$.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 3-5 os. Dokumentacja do PZO wskazuje 3-5 par. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 1-2 pary. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na U1. Powierzchnię siedlisk i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013).

22. A122 derkacz *Crex crex*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 360 os. (odzywających się samców) oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk gatunku, tj. otwartych i półotwartych nieużytków, turzycowisk, ziołorośli, ekstensywnie użytkowanych łąk, także upraw rzepaku i zbóż (siedliska suboptymalne), z gęstą wysoką roślinnością (powyżej 20 cm) oraz niekoszonymi fragmentami łąk, obrzeży rowów melioracyjnych porośniętych ziołoroślami, zakrzewień i pojedynczych krzewów z poziomem wody zbliżonym do poziomu gruntu, na powierzchni min. 2900 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 366-376 os. (odzywających się samców). Dokumentacja do PZO wskazuje 366-376 os. (odzywających się samców), stan siedlisk właściwy (FV). Opis parametrów siedliska i powierzchnię siedlisk, określono na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015), zgodnie z którym średnia wielkość terytorium samca wynosi 7,8 ha, w związku z czym powierzchnia niezbędna do utrzymania populacji wynosi 2854,8 ha, co na potrzeby przejrzystości zapisów w celach ochrony zaokrąglono do 2900 ha.

23. A038 łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 400 – 2100 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk miejsc wypoczynku i żerowania, tj. ujść rzek, rzek, jezior, zacinnych wybrzeży, a także ugorów, pól uprawnych i łąk na powierzchni 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 430 - 2160 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 430 os. dla migracji wiosennej: 2160 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 800 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV)

siedlisk, miejsc wypoczynku i żerowania, tj. rzek, jezior, stawów i zbiorników retencyjnych na powierzchni 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 875 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO (1235,91 dla łabędzia krzykliwego oraz 10377,25 ha powierzchni siedlisk dla ptaków wodnoblotnych).

24. A036 łabędź niemy *Cygnus olor*:

Założono utrzymanie dotychczasowej populacji rozrodczej na poziomie ok. 90 par oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk tj. różnego rodzaju słodkowodnych zbiorników – jezior, stawów, rzek, kanałów, a także zalewowych łąk oraz sztucznych zbiorników, na powierzchni 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 90 – 100 os. Dokumentacja do PZO wskazuje 90-100 par, stan siedlisk określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji lęgowej uznano siedliska na Międzyodrze i obszarów starorzecza w okolicy Starej Rudnicy. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004).

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 200 - 1100 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk miejsc wypoczynku i żerowania, tj. niezamarzających odcinków rzek, jezior i innych zbiorników, na powierzchni 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 200 - 1100 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 200 os. dla migracji wiosennej: 1100 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 700 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk, miejsc wypoczynku i żerowania, tj. niezamarzających odcinków rzek, jezior i innych zbiorników, na powierzchni 11000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 700 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych

oddziaływać i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO (dla łabędzia krzykliwego o identycznych wymaganiach siedliskowych).

25. A027 czapla biała *Egretta alba*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 50 - 500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk, miejsc wypoczynku i żerowania, tj. zbiorników wodnych różnego rodzaju, stawów hodowlanych i zbiorników zaporowych w bagiennych dolinach rzecznych, a także terenów zalewowych, pól irygacyjnych i rzek, na powierzchni 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 500 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 500 os. dla migracji wiosennej: 50 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 5 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk, miejsc wypoczynku i żerowania, tj. zbiorników wodnych różnego rodzaju, stawów hodowlanych i zbiorników zaporowych w bagiennych dolinach rzecznych, a także terenów zalewowych, pól irygacyjnych i rzek, na powierzchni 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 5 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO (typowe siedliska znajdują się głównie na Międzyodrzu i rozlewiskach w okolicy Starej Rudnicy).

26. A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodzkiej na poziomie min. 1 pary, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodzkiej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk tj. obszarów z bezpiecznymi, trudno dostępnymi miejscami gniazdowymi i obfitością preferowanej zdobyczy (ptaki średniej wielkości, na które poluje w powietrzu), na powierzchni ok. 92 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 1-2 os. Dokumentacja do PZO nie wskazuje populacji lęgowej. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmiełojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów

Pandion haliaetus, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje 1 parę i określa stan siedlisk jako właściwy (FV). Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus* (ECO-EXPERT, 2020).

27. A125 łyska *Fulica atra*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 7400 - 9500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie miejsc wypoczynku i żerowania tj. wszelkiego rodzaju zbiorników wodnych na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów oraz poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez ograniczenie śmiertelności (np. przyłów w sieci rybackie, drapieżnictwo) i utrzymanie zasięgu siedlisk gatunku.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 9750 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 7400 os. dla migracji wiosennej: 9750 os.

Dla populacji zimującej założono utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 5100 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej i zimującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowisk tj. niezamierzających, sztucznych i naturalnych zbiorników wód stojących i wolno płynących rzek, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów oraz poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez ograniczenie śmiertelności (np. przyłów w sieci rybackie, drapieżnictwo) i utrzymanie zasięgu siedlisk gatunku..

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację zimującą na poziomie: 5100 os. Zgodnie z dokumentacją do PZO stan siedlisk w okresie migracji i zimowania określono jako niewłaściwy (U1) - ocena obniżona z uwagi na następujące czynniki/zagrożenia: polowania w miejscach koncentracji gatunków (230), drapieżnictwo norki amerykańskiej i innych drapieżników naziemnych (965), ruch łodzi motorowych w miejscach koncentracji gatunków i związane z tym płoszenie/utrata lęgów (710), kłusownictwo rybackie (243), degradacja siedliska wykorzystywanego podczas przelotów- zalewane łąki na Międzyodrze- poprzez sukcesję wtórną łązy i trzciny (990). Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni wyliczonej dla cyraneczki i gągoła, które zajmują zbliżone siedliska (ECO-EXPERT, 2021).

28. A127 żuraw *Grus grus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 120 par oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk lęgowych tj. miejsc gniazdowania: śródleśnych mokradeł, olsów, lęgów, torfowisk oraz zabagnionych dolin rzecznych i wszelkich typów szuwarów na brzegach zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych, o ograniczonej możliwości penetracji przez

drapieżniki, położonych w pobliżu łąk, pastwisk i ugorów, które wykorzystuje jako żerowisko w okresie wodzenia młodych, na powierzchni 9000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów. Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 120-130 par. Dokumentacja do PZO wskazuje 120-130 par, stan siedlisk właściwy (FV). Opis parametrów siedliska i powierzchnię siedlisk, określono na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015), zgodnie z którym średnia powierzchnia siedliska lęgowego pary wynosi 75 ha (50 – 100 ha). Minimalna powierzchnia niezbędna do zabezpieczenia populacji gatunku w ostoi wynosi 9000 ha.

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1700 - 16500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk, miejsc wypoczynku i żerowania, tj. pól uprawnych (żerowiska), a także płytkich stawów rybnych, trzcinowisk, pływów i wysp na jeziorach, obszarów zalewowych dużych rzek, oczek śródpolnych i bagien śródleśnych, na powierzchni 21000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 16500 os., natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 16500 os. dla migracji wiosennej: 1700 os., stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV), tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych; brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

29. A120 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 2 par, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie znanych siedlisk gatunku na zbiornikach w gm. Boleszkowice i w gm. Cedynia, oraz potencjalnych siedlisk w postaci zbiorowisk trawiastych i pastwisk, zalewowych łąk i piaszczystych wysp w dolinach dużych rzek. Rozpoznanie wielkości populacji oraz zagrożeń, ocena stanu ochrony gatunku.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 3-4 os. Dokumentacja do PZO nie podaje liczebności populacji. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 3 pary. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na FV. Opis parametrów siedliska, określono na podstawie z Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. II (Gromadzki, 2004). Z danych posiadanych przez RDOŚ w Szczecinie, jedyne znane miejsca lęgowe znajdują się na zbiornikach w gm. Boleszkowice oraz w gm. Cedynia. W latach 2020 - 2021 gnieździło się tam 2 - 3 par (informacja ustna od Pana Piotra Chary).

30. A075 bielik *Haliaeetus albicilla*

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 19 par oraz utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych gatunku tj. przypadającego na 1 terytorium drzewostanu w wieku 90–120 lat (sosna, buk) lub 70–90 lat (olsza) o powierzchni 50 ha, z miejscami trudno dostępnymi (z gęstym podrostem, zalanyymi wodą), z obecnością w odległości do 10 km od gniazda, w pasie przestrzeni powietrznej o szerokości 2 km, rozległych terenów otwartych: zbiorników wodnych, dolin rzecznych, wilgotnych łąk, gdzie pomiędzy gniazdem a żerowiskiem nie znajdują się wiatraki i linie energetyczne wysokiego napięcia, w niepogorszonym stanie (FV) na powierzchni minimum 950 ha oraz żerowisk na powierzchni min. 15000 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów przy wskazaniu, iż na terenie Dolny Dolnej Odry bielik zajmuje także siedliska niespełniające ww. kryteriów tj. pojedyncze drzewa, w wieku odpowiednim do utrzymania gniazda (opisane powyżej) rosnące w trudno dostępnym terenie, np. na Międzyodrze.. Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację lęgową na poziomie: 19-20 par. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV). Ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Minimalna powierzchnia lęgówisk oszacowana na podstawie ilości par stwierdzonych w obszarze i wymagań terytorialnych gatunku (Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia żerowisk oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 30-80 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, tj. niezamarzających rzek i zalewów, na powierzchni min. 15000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację migrującą na poziomie: 30-80 os. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV) tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych; brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 70 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania, tj. niezamarzających rzek i zalewów, na powierzchni min. 15000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację zimującą na poziomie: 70 os. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV) tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych; brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie

przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

31. A176 mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 2 par oraz utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk gatunku tj. wysp o twardym gruncie, porośniętych roślinnością zielną, zlokalizowanych w nurcie rzeki, na stawach rybnych, żwirowniach, zbiornikach zaporowych, odстойnikach i jeziorach, w niepogorszonej formie (FV) na powierzchni min. 640 arów, z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację lęgową na poziomie: 2-3 par. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV). Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni siedlisk rybitwy rzecznej zajmującej w obszarze zbliżone siedliska.

32. A177 mewa mała *Hydrocoloeus minutus*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. dolin dużych rzek, na powierzchni minimum 4400 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazuje populację migrującą na poziomie: 1500 os. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV), tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych; brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. II (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

33. A292 brzęczka *Locustella luscinioides*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 320 par, , oraz zachowanie siedlisk gatunku tj. szerokich pasów nie koszonych trzcinowisk, na brzegach rzek i jezior, utworzonych przez kilka generacji trzciny z warstwą połamanych leżących żdźbeł, w niepogorszonej formie, właściwym stanie (FV) na powierzchni około 2000 ha.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 700-800 os. (350 – 400 par). Dokumentacja do PZO nie wskazuje liczebności lęgowej, ani stanu czy powierzchni siedlisk. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292

brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 320-630 pary. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na FV. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. II (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie bąka zajmującego podobne siedliska.

34. A373 podróżniczek *Luscinia svecica*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 45 par, utrzymanie siedlisk tj. terenów z możliwością długotrwałego zatrzymywania wód powierzchniowych z niewielkimi zastoiskami wody, o zróżnicowanym zwarcie roślinności zielnej, w strefie ekotonu zbiorowisk szuwarowych za zbiorowiskami zaroślowymi, leśnymi lub łąkowymi (charakterystyczne zespoły roślinne to Frangulo-Salicetum cinereae na torfowiskach niskich, Salicetum triandro-viminalis nad brzegami rzek i Salicetum pentandro-cinereae przy wodach stojących), także siedlisk antropogenicznych w postaci stawów rybnych, wyrobisk torfowych i żwirowych, śródpolnych zabagnień, czy pól irygacyjnych spełniających ww. założenia, na powierzchni minimum 68 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów i poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez utrzymanie powierzchni podmokłych łożowisk i szuwarów oraz ograniczenie czynników wpływających na zmniejszenie populacji gatunku..

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 45 - 55 os. (22 – 28 par). Dokumentacja do PZO wskazuje liczebność populacji lęgowej na poziomie 45 – 55 par i wskazuje ocenę stanu siedlisk, jako niewłaściwy U1 - ocena obniżona z uwagi na drapieżnictwo norki amerykańskiej i innych drapieżników naziemnych (965), zanik odpowiednich biotopów – głównie na Międzyodrze. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

35. A068 bielaczek *Mergus albellus*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 100 - 460 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowiskach oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. płytkich zalewów, zatok i jezior przybrzeżnych oraz ujściowych odcinków rzek, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje 100 - 460 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 100 os. dla migracji wiosennej: 460 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni wyliczonej dla gągoła, który zajmuje zbliżone siedliska (ECO-EXPERT, 2021).

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 900 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny

od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na łęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowania tj. płytkich zalewów, zatok i jezior przymorskich oraz ujściowych odcinków rzek, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazują liczebność populacji zimującej na poziomie: 920 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni wyliczonej dla gągoła, który zajmuje zbliżone siedliska (ECO-EXPERT, 2021).

36. A070 nurogęś *Mergus merganser*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji migrującej na poziomie ok. 650 - 1500 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na łęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. płytkich zalewów, zatok i jezior przymorskich oraz dużych rzek i większych zbiorników słodkowodnych, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje 650 - 1500 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 650 os. dla migracji wiosennej: 1500 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni wyliczonej dla gągoła, który zajmuje zbliżone siedliska (ECO-EXPERT, 2021).

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 7000 os. z uwzględnieniem procesów naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na łęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie właściwego stanu siedlisk (FV) miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowania tj. płytkich zalewów, zatok i jezior przymorskie oraz ujściowych odcinków rzek, na powierzchni minimum 7800 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazują liczebność populacji zimującej na poziomie: 7000 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku.

Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie powierzchni wyliczonej dla gągoła, który zajmuje zbliżone siedliska (ECO-EXPERT, 2021).

37. A073 kania czarna *Milvus migrans*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 7 par oraz utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych gatunku tj. przypadającego na 1 terytorium drzewostanu sosnowego, mieszanego lub liściastego o powierzchni powyżej 20 ha i szerokości powyżej 100 m, w wieku powyżej 80 lat, położonego w odległości do 500 m od zbiornika wodnego, o umiarkowanym bądź niskim stopniu użytkowania rekreacyjnego, turystycznego lub gospodarczego, lub zadrzewienia wielkości do 20 ha z udziałem drzew powyżej 80 lat w sąsiedztwie zbiorników wodnych, w niepogorszonym stanie (FV) na powierzchni minimum 200 ha oraz żerowisk na powierzchni min. 1100 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazuje populację lęgową na poziomie: 7-9 par. Zgodnie z ww. dokumentacją stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV). Powierzchnię siedlisk lęgowych, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia żerowisk oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

38. A074 kania ruda *Milvus milvus*

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 25 par oraz utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych gatunku tj. przypadającego na 1 terytorium drzewostanu sosnowego, mieszanego lub liściastego o powierzchni powyżej 10 ha i szerokości powyżej 100 m, w wieku powyżej 80 lat, położonego w odległości do 500 m od zbiornika wodnego, o umiarkowanym bądź niskim stopniu użytkowania rekreacyjnego, turystycznego lub gospodarczego, lub zadrzewienie wielkości do 10 ha z udziałem drzew powyżej 80 lat w sąsiedztwie zbiorników wodnych, w niepogorszonym stanie (FV) na powierzchni minimum 250 ha oraz żerowisk na powierzchni min. 6000 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazuje populację lęgową na poziomie: 25-30 par. Zgodnie z ww. dokumentacją stan siedlisk oceniono jako właściwy (FV). Powierzchnię siedlisk lęgowych, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Powierzchnia żerowisk oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

39. A094 rybołów *Pandion haliaetus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie co najmniej 1 pary, ponowne zasiedlenie gatunku w obszarze Natura 2000, utrzymanie dogodnych dla gatunku miejsc lęgowych, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w ostoi, ograniczenie negatywnego wpływu ewentualnych farm wiatrowych, zapewnienie trwałej dostępności bazy żerowiskowej w ostoi, a także utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk gatunku tj. boru sosnowego (lub z znacznym udziałem sosny) rosnącego w luźnym zwarcie, w wieku przynajmniej 150 lat, położone w odległości do 1 km od odpowiednich żerowisk, bądź też bory sosnowe (lub z znacznym udziałem sosny) o powierzchni 100 ha w wieku przynajmniej 130 lat, położone w odległości 1 do 5 km od odpowiednich żerowisk na powierzchni minimum 300 ha z

uwzględnieniem naturalnych procesów, a także kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 1 os. Dokumentacja do PZO nie wskazuje liczebności populacji lęgowej. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje 0 os. Zgodnie z informacją uzyskaną od Pana Łukasza Czajki (koordynator projektu GDLP dotyczącego ochrony rybołowa) w roku 2021 na terenie ostoi stwierdzono 1 parę wykazującą zachowania lęgowe. Powierzchnię siedlisk, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013).

40. A323 Wąsatka *Panurus biarmicus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 25 par oraz utrzymanie siedlisk gatunku tj. terenów podmokłych, jezior i stawów oraz ujść rzek z rozległymi, gęstymi szuwarami trzcinowymi z domieszką pałki, kęp turzyc i innych roślin szuwarowych, na dotychczasowej powierzchni 2000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 50 – 120 os. (25-60 par). Dokumentacja do PZO nie wskazuje liczebności lęgowej, ani stanu czy powierzchni siedlisk. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 22-90 pary. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na FV. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. II (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie bąka zajmującego podobne siedliska.

41. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie 4-10 par, kontynuację badań mających na celu rozpoznanie wielkości populacji rozrodczej, zagrożeń i oceny stanu ochrony gatunku oraz utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych gatunku tj. przypadającego na 1 terytorium lęgowe drzewostan mieszany lub liściasty o powierzchni powyżej 5 ha (preferowane 15–20 ha), w wieku ponad 70 lat (optymalnie powyżej 90) w dużym kompleksie leśnym, z obecnością śródleśnych łąk i innych powierzchni otwartych, lub w pobliżu granicy lasu z terenami otwartymi, w niepogorszonym stanie (FV) na powierzchni minimum 200 ha oraz żerowisk na powierzchni min. 3300 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w ostoi, ograniczenie możliwości ewentualnych zatruć, ograniczenie negatywnego wpływu ewentualnych farm wiatrowych, ograniczenie negatywnego wpływu linii energetycznych.

Aktualny SDF oraz dokumentacja do PZO wskazują populację lęgową na poziomie: 10-11 par. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje 4-10 parę i określa stan siedlisk:

FV. Minimalna powierzchnia lęgówisk, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013). Cele ochrony i powierzchnia żerowisk określona na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020).

42. A391 kormoran czarny (sinensis) *Phalacrocorax carbo sinensis*

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1500 - 3400 os., przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie stabilnego stanu siedlisk (FV) i miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. dużych słodko- lub słonowodnych zbiorników wodnych na powierzchni minimum 5500 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje 1500 - 3400 os. Dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 1500 os. dla migracji wiosennej: 3400 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

Dla populacji zimującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 1700 os., przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie stabilnego stanu siedlisk (FV) i miejsc wypoczynku i żerowania w okresie zimowania tj. dużych słodko- lub słonowodnych zbiorników wodnych, na powierzchni minimum 5500 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazują liczebność populacji zimującej na poziomie: 1720 os. Stan siedlisk wg ww. dokumentacji: właściwy FV – wielkość dostępnych siedlisk gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie dokumentacji do PZO.

43. A151 batalion *Philomachus pugnax*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 50 - 150 os., przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgówiskach oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także

utrzymanie miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. terenów płytko zalanych o błotnistym podłożu: rozlewisk w dolinach rzecznych w okresie wiosennym, spuszczone zbiorników zaporowych i stawów rybnych i obrzeży starorzeczy w okresie jesiennym, na powierzchni minimum 1300 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów, a także poprawa stanu siedlisk z U1 na FV poprzez przeciwdziałanie zmianom stosunków wodnych i przesuszeniu.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazują populację migrującą na poziomie: 500 os. Ekspertyzy przyrodnicze na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2020) wskazuje liczebności dla migracji ok. 150 os., natomiast Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje liczebności dla migracji wiosennej: 50 os. Zgodnie z ww. ekspertyzami stan siedlisk w okresie migracji określono jako niewłaściwy (U1) - ocena obniżona z uwagi na spowodowane przez człowieka zmiany, stosunków wodnych, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa, susze i zmniejszenie opadów. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021).

44. A120 zielonka *Porzana parva*:

Założono utrzymanie populacji rozrodzkiej na poziomie min. 10 odzywających się samców, utrzymanie siedlisk gatunku, tj. zbiorników wód stojących, zarówno pochodzenia naturalnego (jeziora, śródpolne oczka wodne, starorzecza), jak i sztucznych (stawy rybne, torfianki, glinianki, zbiorniki retencyjne), przede wszystkim o charakterze eutroficznym, porośniętych wieloletnią roślinnością szuwarową, w której ptaki budują gniazda na początku sezonu lęgowego oraz z obecnością otwartej toni wodnej, gdzie zdobywają pożywienie z obecnością wody na powierzchni siedlisk (często ok. 40 cm), w nie pogorszonym stanie (U1/FV) na powierzchni minimum 2 ha, pojawiających się nieregularnie w zależności od poziomu wody na obszarze o powierzchni ok 8200 ha obejmującym użytki zielone, turzycowiska i obszary zalewowe na Międzyodrzu i w sąsiedztwie jeziora Dąbie z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 10 - 20 os. (odzywających się samców). Dokumentacja do PZO wskazuje 10 - 20 os. (odzywających się samców), stan siedlisk właściwy (FV). Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 46 – 90 odzywających się samców. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na U1/FV. Opis parametrów siedliska i powierzchnię siedlisk, określono na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Zgodnie z ww. podręcznikiem siedliska lęgowe zajmują średnio 0,1 ha, w związku z czym powierzchnia minimalna do utrzymania populacji wynosi 1 - 2 ha.

45. A119 kropiatka *Porzana porzana*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 30 odżywiających się samców, utrzymanie siedliska gatunku tj. podmokłych łąk, torfowisk niskich, obszarów zalewowych, starorzeczy, terenów bagiennych w dolinach rzek oraz zabagnionych obrzeży stawów i jezior, z wysokimi szuwarami turzycowymi, manną mielec, mozgą, skrzypem i tatarakiem, z płytką wodą (10-20 cm), w niepogorszonym stanie (U1/FV) na powierzchni minimum 2 ha, pojawiających się nieregularnie w zależności od poziomu wody na obszarze o powierzchni ok 12500 ha obejmującym użytki zielone, turzycowiska i obszary zalewowe na Międzyodrzu, rozlewiskach w okolicy Starej Rudnicy i Piasków, a także w sąsiedztwie jeziora Dąbie, z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 10 - 20 os. (odżywiających się samców). Dokumentacja do PZO wskazuje 10 - 20 os. (odżywiających się samców), stan siedlisk określono jako niewłaściwy (U1) – ocena obniżona z uwagi na zanik odpowiednich biotopów – głównie łąk turzycowych na Międzyodrzu. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 7 – 20 odżywiających się samców. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na U1/FV. Opis parametrów siedliska i powierzchnię siedlisk, określono na podstawie Monitoringu ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Zgodnie z ww. podręcznikiem siedliska lęgowe zajmują 0,033 – 0,08 ha- średnio 0,0565 ha w związku z czym powierzchnia minimalna do utrzymania populacji wynosi 1,695 ha.

46. A195 rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 10 par oraz utrzymanie stabilnych warunków siedlisk gatunku tj. otwartych, piaszczystych lub porośniętych skąpą roślinnością terenów położonych w pobliżu płytkiej wody zasobnej w pokarm (niewielkie ryby o średniej długości ok. 3 cm, skorupiaki i larwy owadów wodnych), tj.: piaszczystych wysp i ławic w nurcie dużych rzek niżowych, także żwirowni, wyrobisk w kopalniach odkrywkowych, odstojników, płaskich hałd czy żwirowe dróg w dolinach większych rzek, wydmy na tarasie zalewowym lub wręcz murawy silnie spasanych pastwisk w dolinach rzek, w niepogorszonym stanie (U1) na powierzchni minimum 640 ar z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 10 - 32 os. (5 – 16 par). Dokumentacja do PZO wskazuje populację lęgową na poziomie: 10-32 par. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako niewłaściwy U1 – ocena obniżona z uwagi na drapieżnictwo norki amerykańskiej i innych drapieżników naziemnych (965) oraz penetrację wysp. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015). Powierzchnia oszacowana na podstawie rybitwy rzecznej zajmującej w obszarze zbliżone siedliska.

47. A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*:

Założono utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 80 par, zachowanie siedlisk gatunku tj. piaszczystych i żwirowych okresowych wysp we wczesnych stadiach sukcesji roślinnej (bez rozwiniętej roślinności zielnej i zakrzaczeń, najchętniej zajmowane tereny charakteryzują się pokryciem roślinnością: 10- 30%, chociaż największy sukces lęgowy osiągany jest przy pokryciu

ok. 40%) oraz niskich piaszczystych, bądź zwirowych łąch i ławic oraz odsypów w korytach rzek, a także stawów i zbiorników zaporowych, na powierzchni minimum 640 arów z uwzględnieniem naturalnych procesów oraz poprawa stanu siedlisk z U1 na FV poprzez poprawę i utrzymanie warunków w biotopach lęgowych.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 80 - 200 par. Dokumentacja do PZO wskazuje populację lęgową na poziomie: 200 par. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako niewłaściwy U1. Minimalną powierzchnię siedlisk, ocenę i opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Zawadzka i in., 2013).

48. A048 ohar *Tadorna tadorna*:

Założono utrzymanie dotychczasowej populacji rozrodczej na poziomie ok. 8 par oraz zachowanie w nie pogorszonym stanie (FV) siedlisk gatunku tj. mokradeł i terenów podmokłych w szczególności zalewów, zatok, jezior i dolin dużych rzek, z płyciznami w strefie przybrzeżnej zbiorników, a także zalewisk i łąk, na powierzchni minimum 80 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.

Aktualny SDF wskazuje populację lęgową na poziomie: 19 - 24 os. (9 – 12 par). Dokumentacja do PZO nie wskazuje liczebności lęgowej, stan siedlisk określono jako właściwy (FV), tzn. wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku – obecność dużych zbiorników wodnych, brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, obecnie nie obserwuje się istotnych negatywnych zmian zagrażających trwałości siedliska gatunku. Zachowanie siedliska gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne. Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) wskazuje 8 – 13 par. Stan siedlisk wg ww. ekspertyzy został oceniony na FV. Opis parametrów siedliska określono na podstawie podręcznika Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (Chylarecki i in., 2015).

49. A166 łączak *Tringa glareola*:

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 100 os., przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych po za obszarami Natura 2000 i terytorium Polski w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji w szczególności zachowanie w nie pogorszonym stanie zalewowych łąk i starorzeczy oraz zasobnych w pokarm zeutrofizowanych zbiorników wodnych w otwartym terenie tj. oczek wodnych i większych zbiorników śródpolnych na powierzchni minimum 1300 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów oraz poprawę stanu siedlisk z U1 na FV poprzez przeciwdziałanie zmianom stosunków wodnych i przesuszeniu.

Aktualny SDF i dokumentacja do PZO wskazują populację migrującą na poziomie: 200 os. Ekspertyzy przyrodnicze na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166

brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2020) oraz Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021) wskazują liczebności dla migracji na poziomie ok. 100 os. Jako przyczynę zmniejszenia się populacji wskazano naturalne wahania liczebności związanymi z poszczególnymi sezonami oraz zmienne zalewy wiosenne w dolinie Odry (np. najsuchsza wiosna 2020 r. od kilkudziesięciu lat), powodujące zmienną wielkość preferowanych przez gatunek siedlisk (zalewowe łąki nadrzeczne). Zgodnie z ww. ekspertyzami stan siedlisk w okresie migracji określono jako niewłaściwy (U1) – ocena obniżona z uwagi na spowodowane przez człowieka zmiany, stosunków wodnych, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa, susze i zmniejszenie opadów. Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Powierzchnia oszacowana na podstawie Ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021).

50. A142 czajka *Vanellus vanellus*

Dla populacji migrującej przyjęto utrzymanie stanu populacji na poziomie ok. 7400 - 12000 os. z uwzględnieniem czynników naturalnych, przy wskazaniu, że stan populacji migrującej jest zależny od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych na lęgowskich oraz na trasach migracji położonych poza obszarami Natura 2000 i terytorium Polski, w związku z czym liczebność może ulec znacznym wahaniom, a także utrzymanie miejsc wypoczynku i żerowania w okresie migracji tj. łąk z krótką trawą, pastwisk, przeorane pól, spuszczone stawów i zbiorników zaporowych, pól irygacyjnych, pływacz w korytach rzek oraz obrzeży jezior, na powierzchni minimum 7000 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów oraz poprawa stanu siedlisk z U1 na FV poprzez przeciwdziałanie czynnikom wpływającym na zmniejszenie populacji gatunku (m. in.: płoszenia ptaków na noclegowiskach w trakcie przelotów wskutek polowań).

Aktualny SDF wskazuje populację migrującą na poziomie: 1500 os. natomiast dokumentacja do PZO wskazuje liczebności maksymalne dla migracji jesiennej: 12000 os. dla migracji wiosennej: 9800 os. Na podstawie PZO stan siedlisk oceniono jako niewłaściwy (U1– ocena obniżona z uwagi na obecność czynników wpływających na zmniejszenie populacji gatunku (m.in.: płoszenia ptaków na noclegowiskach w trakcie przelotów, wskutek polowań). Opis siedlisk na podstawie Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (Gromadzki, 2004). Dokumentacja do PZO nie wskazuje powierzchni siedlisk. Za minimum do utrzymania populacji w lęgowej uznano siedliska na Międzyodrzu i obszarów starorzecza w okolicy Starej Rudnicy.

51. A307 jarzębatka *Sylvia nisoria*:

Gatunek nie jest przedmiotem ochrony, ocena w SDF: D, wpisany do rozporządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla OSO Dolina Dolnej Odry omyłkowo. Populacja 70 - 90 par nie spełnia kryterium uznania za przedmiot ochrony. Zgodnie z Biuletynem Monitoringu Przyrody Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013–2018: stan, zmiany, zagrożenia 20, 2019/2 (IOŚ) populacja krajowa jarzębatki wynosi 98000 – 128000 p. w związku z czym, minimalna ilość par do uznania gatunku za przedmiot ochrony (0,5% populacji krajowej) to 490 par. W związku z powyższym, został on usunięty z załączników do rozporządzenia.

W związku z powyższą aktualizacją celów ochrony, a także mając na uwadze posiadanie nowych danych pochodzących Ekspertyz przyrodniczych na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2020) oraz Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A052 cyraneczka *Anas crecca*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola* - pop. migrująca (ECO-EXPERT, 2021), Etap I Dolina Dolnej Odry PLB320003. A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*. (ECO-EXPERT, 2020) oraz Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego, Etap II Dolina Dolnej Odry PLB320003. A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A130 ostrzygojad *Haematopus ostralegus*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna*, A052 cyraneczka *Anas crecca* - populacje lęgowe (ECO-EXPERT, 2021) dokonano również aktualizacji zagrożeń dla przedmiotów ochrony objętych ww. ekspertyzami. W związku z faktem, iż aktualnie obowiązujący Plan Zadań Ochronnych dla obszaru wygasa w roku 2024, działania ochronne dla zagrożeń sformułowanych w tracie badań prowadzonych w latach 2020 – 2021 w ramach ekspertyz obejmujących uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony zleconych przez RDOŚ w Szczecinie, zostaną zaprojektowane w nowym PZO. W związku ze zrealizowaniem działań ochronnych z zakresu uzupełnienia wiedzy o gatunkach A067 gągoł *Bucephala clangula*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A166 brodziec leśny (łęczak) *Tringa glareola*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A120 zielonka *Porzana parva*, A292 brzęczka *Locustella luscinioides*, A323 wąsatka *Panurus biarmicus*, A048 ohar *Tadorna tadorna* usunięto je z załącznika 5. Mając na uwadze, iż dla gatunków: A222 uszatka błotna (sowa błotna) *Asio flammeus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A072 trzmielojad *Pernis apivorus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A094 rybołów *Pandion haliaetus*, A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*, A052 cyraneczka *Anas crecca* i A120 ostrzygojad *Haematopus ostralegus* przeprowadzone uzupełnienie stanu wiedzy wykazało, że ich populacje są bardzo nieliczne i/lub nie kwalifikujące do utrzymania gatunków jako przedmiot ochrony w ostoi, pozostawiono zapisy dotyczące kontynuacji działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy dla ww. gatunków. Dostosowano terminy realizacji ww. działań do czasu obowiązywania PZO.

W związku z faktem, iż w wyniku błędu rysowniczego część działki ewidencyjnej nr 29 obr. Osiedle Szumiłowo gm. Kostrzyn nad Odrą znajdująca się województwie lubuskim została włączona do OSO Dolina Dolnej Odry, zaszła konieczność przeprowadzenia korekty południowej granicy obszaru. Opis położenia obszaru umieszczony w Rozporządzeniu Ministra środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.) wskazuje jednoznacznie, iż obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 znajduje się tylko w województwie zachodniopomorskim, co potwierdza, że przesunięcie granicy na sąsiednie województwo było błędem rysowniczym. Mając na uwadze powyższe należało dokonać stosownej korekty poprzez docięcie granicy obszaru do granicy województw. Ponadto ujenolicenie przebiegu granicy obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 jak również sąsiadującego z nim w woj. lubuskim – obszaru Ujście Warty PLC080001 do granicy województw będzie miało na celu uproszczenie zarządzania tymi obszarami. W związku z powyższym, pismem z dnia 02 kwietnia 2019 r. (znak: WOPN-OG.6322.2.2019.RCh) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zwrócił się z wnioskiem do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o korektę ww. granic. W trakcie postępowania prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, uwagi wniosły również Urząd Miasta Szczecin i PKP, w zakresie korekty granic na obszarach zarządzanych

przez ww. instytucje. Uchwałą nr 155 z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu „Lista zmian w sieci obszarów Natura 2000” (M.P. z 2019 r., poz. 1179) Rada Ministrów wraziła zgodę na przekazanie Listy zmian w sieci obszarów Natura 2000 obejmującej m.in. obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003. Ww. zmiany KE zatwierdziła stosowną decyzją wykonawczą z dnia 21 stycznia 2021 r.

W związku z regulacją art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych, o którym mowa w ust. 1, umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.), w postępowaniu którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

W wykonaniu tego obowiązku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, obwieszczeniem z dnia 09 listopada 2021 r. znak sprawy: WOPN-ON.6320.6.2021.RCh poinformował o przystąpieniu do zmiany przedmiotowego zarządzenia. Natomiast obwieszczeniem z dnia 19 lipca 2022 r., znak sprawy: WOPN.6320.14.2022.KA podał do publicznej wiadomości informację o sporządzeniu projektu zmiany planu oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków w terminie do 16 sierpnia 2022 r., poprzez ogłoszenie obwieszczenia w prasie o zasięgu wojewódzkim, wywieszenie obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w RDOŚ w Szczecinie, przesłanie obwieszczenia do urzędów i instytucji państwowych z prośbą o wywieszenie ogłoszenia na tablicy ogłoszeń i poinformowanie wszystkich urzędów, instytucji państwowych i podmiotów zainteresowanych zmianą PZO o możliwości zapoznania się z dokumentem i wnoszenia do niego uwag w terminie trwania konsultacji społecznych. W procedurze konsultacji społecznych projektu zarządzenia wpłynęło uwag i wniosków ze strony społeczeństwa, które rozważono, wprowadzając w przypadku uwag uzasadnionych zmiany do projektu. Uwagi rozpatrzono w sposób następujący:

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia

Projekt zmiany zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r., poz. 135), z Wojewodą Zachodniopomorskim, pismem nr z dnia

ⁱ Literatura:

- Chodkiewicz T. i in. 2019. *Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013-2018: stan, zmiany, zagrożenia*. Biuletyn Monitoringu Przyrody 20: 1-80;
- Zawadzka D. i in. 2013. *Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000*. GDOŚ, Warszawa;
- Chylarecki P. i in. 2015. *Monitoring Ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2*. GIOŚ, Warszawa;
- Gromadzki M. (red.). 2004. *Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny*. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. Tom 7 (część I), Tom 8 (część II);
- Wardecki Ł. i in. 2021. *Monitoring Ptaków Polski w latach 2018-2021*. Biuletyn Monitoringu Przyrody 22: 1-80.